

Kurs-PM: MJ1501 Tillstånd och trender (7,5 hp) 2019

Kursomgång

Detta kurs-PM gäller för den omgång av kursen *MJ1501 Tillstånd och trender* som ges under period 1 och 2, höstterminen 2019 (2019-08-26 – 2020-01-14). *Observera att informationen kan komma att uppdateras. Alla betydande ändringar anslås på kurssidans i Canvas. För den senaste versionen av kurs-PM, vänligen se Canvas.*

Kursansvarig: Hanna Eggestrand (hannaegg@kth.se)

Examinator: Monika Olsson (monika.olsson@abe.kth.se)

Lärare: Greger Henriksson (greger.henriksson@abe.kth.se)

Vi finns på institutionen för hållbar utveckling, miljövetenskap och teknik (SEED), Teknikringen 10B. Vänd er i första hand till Hanna med eventuella frågor gällande upplägg och innehåll.

Kursregistrering

Du som har blivit antagen till en kurs på KTH behöver kursregistrera dig. Det innebär att du bekräftar att du tänker läsa kursen. Kursregistrering är en förutsättning för att dina resultat ska kunna registreras och att du ska kunna tilldelas högskolepoäng för kursen, samt för att du ska få ditt eventuella studiemedel (CSN). Kursregistrering är också nödvändigt för att du ska bibehålla tillgången till materialet i Canvas (se avsnittet om Lärplattform).

Kursregistreringen gör du via *Administrera mina studier* som finns under *Tjänster* i den *Personliga menyn* på KTHs hemsida. Kursregistreringen för höstterminens kurser som börjar i period 1 (det vill säga denna kurs) är öppen från **torsdag 22 augusti** till och med **måndag 2 september** (*observera att kursregistreringen alltså stänger innan kursens första föreläsningsseminarium!*). Du kan hitta mer information [här](#) (KTH > Student på KTH > Inför och under en kurs).

Lärandemål

Kursens övergripande mål är att beskriva, problematisera och diskutera tillstånd och trender i en alltmer globaliserad värld, med fokus på sociala, miljömässiga och tekniska aspekter ur ett ämnesmässigt brett perspektiv. Det tematiska området för kursomgången HT-19 är **hållbar konsumtion**, med utgångspunkt i privat konsumtion (det vill säga hushållens inköp av varor och tjänster) i Sverige. Konsumtion är motorn i vårt nuvarande ekonomiska system, men samtidigt behöver våra konsumtionsmönster ändras för att vi ska kunna hålla oss inom ramen för planetens gränser. Naturvårdsverket skriver i en rapport om hållbar produktion och konsumtion att:

”... möjligheten att nå flertalet miljö kvalitetsmål och generationsmålet påverkas negativt av den höga och växande konsumtionen av produkter och tjänster så länge denna innebär ökad användning av naturresurser, avfallsproblem och omfattande klimatpåverkan både i Sverige och utanför Sverige. Välfärden måste klaras med mindre påverkan på miljö och hälsa.”¹

¹ Naturvårdsverket, 2019. *Temaområde hållbar konsumtion och produktion - En arbetsrapport framtagen inom ramen för den fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålen 2019*. NV-06350-18. [pdf] Stockholm: Naturvårdsverket. S. 10.

I denna kurs tittar vi på vilka möjligheter och utmaningar vi står inför inom några olika konsumtionsområden. Vi kommer att täcka in flera olika aspekter, inklusive sociala och tekniska lösningar, policys, planering och etiska ställningstaganden – kopplat till det som är aktuellt idag och till de trender vi ser framåt. Även om vi kommer att fokusera på konsumtion i en svensk kontext och i huvudsak på frågor och områden där svenska aktörer har inflytande håller vi i minnet att konsumtion är ett gränsöverskridande problem som måste lösas genom samverkan mellan många olika aktörer i olika länder.

Efter fullgjord kurs skall studenten kunna (generella kursmål):

1. Beskriva och diskutera aktuella samhällsutmaningar utifrån sociala, miljömässiga och tekniska aspekter.
2. Beskriva, diskutera och kommentera de centrala delarna i en föreläsning, samt ge en kortfattad reflektion och analys av ämnesområdet.
3. Delta aktivt i debatter med olika aktörer om aktuella samhällsutmaningar.
4. Förklara och analysera ett komplext samhällsproblem inom ramen för en fördjupad studie.
5. Muntligt och skriftligt kunna presentera en fördjupad studie utifrån ett vetenskapligt angreppssätt.

Examinationsmoment

Kursen är på grundnivå och omfattar **7,5 högskolepoäng** (hp), vilket motsvarar totalt 5 veckors heltidsstudier (ca 200 h).

Betyg: P/F (godkänd/icke godkänd)

Examinationsmoment

- INL1 - Inlämningar, 2,0 hp, betygsskala: P, F
- NÄR2 - Närvaro, 1,0 hp, betygsskala: P, F
- PRO1 - Projekt, 4,5 hp, betygsskala: P, F

Krav för slutbetyg

- Obligatorisk närvaro på 75 % av de icke-obligatoriska kurstillfällena (det vill säga närvaro på minst sju (7) stycken av föreläsningsseminarieerna) (NÄR2; 1,0 hp);
- godkänd inledande reflektion inför fem (5) föreläsningsseminarier och sammanfattning av minst ett (1) tema i form av en avslutande reflektion (INL1; 2,0 hp); samt
- godkänt projektarbete med tillhörande muntlig redovisning vid seminarium (PRO1; 4,5 hp).

I Tabell 1 presenteras vilket lärandemål som examineras i vilket/vilka examinationsmoment, samt vad som krävs för att få godkänt på lärandemålet ifråga. För bedömningsmall för respektive moment hänvisas till uppgiftsbeskrivningen för momentet ifråga.

Tabell 1. Lärandemål och examinationsmoment.

Lärandemål	Examineras i examinationsmoment	Pass (P)
1. Beskriva och diskutera aktuella samhällsutmaningar utifrån sociala, miljömässiga och tekniska aspekter.	INL1, NÄR2, PRO1	Inledande (5 st.) och avslutande (1 st.) reflektioner är godkända. Aktivt deltagande vid 75 % av föreläsningsseminarier. Projektarbetet (rapport och redovisning) är godkänt.
2. Beskriva, diskutera och kommentera de centrala delarna i en föreläsning, samt ge en kortfattad reflektion och analys av ämnesområdet.	INL1	Inledande reflektioner (5 st.) med utgångspunkt i förberedelsematerial är godkända. Avslutande reflektion (1 st.) är godkänd.
3. Delta aktivt i debatter med olika aktörer om aktuella samhällsutmaningar.	NÄR2	Aktivt deltagande vid 75 % av föreläsningsseminarier.
4. Förklara och analysera ett komplext samhällsproblem inom ramen för en fördjupad studie.	PRO1	Projektarbetet (rapport och redovisning) är godkänt.
5. Muntligt och skriftligt kunna presentera en fördjupad studie utifrån ett vetenskapligt angreppssätt.	PRO1	Projektarbetet (rapport och redovisning) är godkänt.

Föreläsningsseminarier (NÄR2)

Kursen består av en seminarierie ("föreläsningsseminarier") med föreläsare från KTH och externt som delar med sig av sina erfarenheter och perspektiv. De flesta av kursträffarna innefattar dels en föreläsning (med tillhörande förberedelsematerial) och dels en organiserad diskussion i smågrupper och helklass, där kursdeltagarna ges möjligheter till reflektion och diskussion med föreläsarna.

Ett typiskt föreläsningsseminarium inleds med att den inbjudna föreläsaren håller en ca 45-50 minuter lång presentation av sitt ämnesområde (kvällens tema). Efter en rast delas sedan de närvarande kursdeltagarna in i mindre grupper om ca 4-6 personer. Deltagarna får därefter i ca 30 minuter samtala i sina smågrupper med utgångspunkt i temats frågeställningar (se nedan). Under den avslutande delen av kvällen görs sedan en uppsamling där föreläsaren leder en helklassdiskussion och smågrupperna får presentera något av vad som sagts som de vill lyfta i helklass eller något de undrar kring.

För att kursen ska bli så givande som möjligt är det en förutsättning att kursdeltagarna är pålästa inför träffarna och aktiva under kvällens gång. I samband med litteraturhänvisningen till respektive föreläsningsseminarium anslås även de **frågeställningar/diskussionsfrågor** som kommer att tas upp under kvällen och fungera som underlag för grupp- och helklassdiskussionerna. Förbered er genom att fundera på dessa och ta gärna med stödanteckningar. Är det något ni undrar över får ni mer än gärna ställa frågor till föreläsarna och andra kursdeltagare.

Inlämning: reflektioner (INL1)

Detta examinationsmoment består av två delar. Varje kursdeltagare ska dels, med utgångspunkt i det rekommenderade förberedelsematerialet, lämna in en inledande reflektion inför fem (5) av föreläsningsseminarier, och dels i efterhand sammanfatta ett (1) föreläsningsseminarium (föreläsning + diskussion). För att bli godkänt på momentet krävs att samtliga sex (6) inlämningar blir godkända. I Tabell 2 respektive Tabell 3 presenteras de bedömningsmallar som används vid bedömning av de inledande reflektionerna respektive den avslutande reflektionen.

Inledande reflektioner (5 separata texter)

För att få ut så mycket som möjligt av föreläsningsseminarier är det viktigt att du tar del av det rekommenderade förberedelsematerialet inför varje tillfälle. För att uppmuntra till detta ska du inför fem (5) skilda föreläsningsseminarier lämna in en skriftlig reflektion ("inledande reflektion").

Uppgiften går ut på att du *lyfter någon eller några aspekter* av det som tagits upp i förberedelsematerialet och *kort problematiserar eller diskuterar detta utifrån olika perspektiv*. Du ska med andra ord inte sammanfatta materialet, utan fundera kring något som väckte ditt intresse.

Om du vill kan din reflektion till exempel utgå från någon eller några av följande frågor (observera att du alltså *inte* förväntas svara på alla):

- Om materialet beskriver ett problem/en utmaning, verkar detta vara mer kopplat till miljö, sociala frågor eller ekonomi?
- Vilka, om några, trender (i förhållande till temat) tas upp i materialet?
- Nämns, eller kan du se, några specifika hinder eller möjligheter framåt?
- Om materialet tog upp någon ny lösning eller innovation, var den en "teknisk uppfinning", en policyförändring (t.ex. en ny lag eller typ av skatt) eller något annat, och i så fall vad?
- Fanns det något i materialet du tyckte var motsägelsefullt? Vad och varför?
- Tycker du att materialet har missat att ta upp någon viktig aspekt som du känner till? Håller du med om det som sägs?
- Har det som diskuteras i materialet någon koppling till din vardag, i förhållande till dig som privatperson och/eller i din (kommande) yrkesroll?
- Ger materialet något förslag på vem/vilka som drabbas respektive vem/vilka som bär ansvar för att åtgärda situationen?
- Hur hänger detta tema ihop med andra teman som tagits upp under kursen? På vilket sätt hör detta tema ihop med hållbar konsumtion?
- Var det något i materialet du inte förstod? Finns det någon aspekt du skulle vilja diskutera vidare kring? Har du någon fråga till föreläsaren?

Varje inledande reflektion ska bestå av **200-250 ord** och **innehålla referenser till minst två (2) olika källor** bland det rekommenderade förberedelsematerialet (se avsnittet Kurslitteratur (förberedelsematerial)). Texterna kan lämnas in som Word-dokument eller PDF och respektive inlämning ska vara **uppladdad i Canvas senast vid tidpunkten då föreläsningsseminariet ifråga startar** (möjligheten att ladda upp filen stänger efter denna tidpunkt). Var noga med att ange ditt namn och vilket föreläsningsseminarium den aktuella texten hänger ihop med. Observera att du inte kommer att få någon detaljerad feedback på dessa inlämningar utan att du enbart kommer att få veta om respektive inlämning har blivit godkänt. Det går att lämna in en inledande reflektion och få denna godkänd utan att ha närvarat vid själva föreläsningsseminariet.

Tabell 2. Bedömningsmall för inledande reflektioner (för respektive reflektion).

Innehåll	För godkänt (pass, P)	Fx (komplettering krävs)
Innehåll	En eller flera aspekter som presenteras i förberedelsematerialet för föreläsningsseminariet ifråga diskuteras och/eller problematiseras.	Koppling till förberedelsematerialet saknas. Texten sammanfattar (delar av) förberedelsematerialet utan ansats till att diskutera eller problematisera.
Referenser	Texten innehåller referenser till minst två (2) stycken olika källor från det förberedelsematerial som rekommenderats till föreläsningsseminariet ifråga.	Texten innehåller färre än två (2) stycken referenser till olika källor från det förberedelsematerial som rekommenderats.
Omfattning	Texten är ca 200-250 ord.	Texten är betydligt längre eller kortare än föreskrivet.

Avslutande reflektion (1 text)

Varje kursdeltagare ska även sammanfatta och reflektera kring varsitt föreläsningsseminarium (föreläsning + diskussion). Du väljer själv vilken föreläsning och diskussion du vill sammanfatta (du måste ha varit närvarande vid hela tillfället). Reflektionen ska bestå av **900-1400 ord** och ska lämnas in som Word-dokument eller PDF **senast 14 dagar** efter föreläsningstillfället (möjligheten att ladda upp filen stänger efter denna tidpunkt). Inlämningen görs via **Canvas**.

Följande delar skall ingå i sammanfattningen:

1. En kortare beskrivning och diskussion av de centrala delarna i föreläsningen.
2. Hur behandlades ämnesområdet i den avslutande diskussionen med föreläsaren?
3. Din egen reflektion över ämnesområdet. Vad tror, tycker och tänker du kring detta?
Återkoppla gärna till förberedelsematerialet.

Tabell 3. Bedömningsmall för avslutande reflektion.

Innehåll	För godkänt (pass, P)	Fx (komplettering krävs)
Föreläsningen	Kvällens föreläsning (presentationen under den inledande timmen) beskrivs (sammanfattas) och diskuteras.	Beskrivning och/eller diskussion av kvällens föreläsning saknas, alternativt är otydlig, bristfällig och/eller irrelevant.
Avslutande diskussion	Texten presenterar hur ämnesområdet behandlades i den avslutande diskussionen med föreläsaren.	Beskrivning av hur ämnesområdet behandlades i den avslutande diskussionen med föreläsaren saknas, alternativt är otydlig, bristfällig och/eller irrelevant.
Egen reflektion	Texten presenterar studentens egen reflektion kring ämnesområdet, med utgångspunkt/stöd i det som presenterats och diskuterats under föreläsningseminariet.	Egen reflektion saknas, alternativt är otydlig, bristfällig och/eller irrelevant.
Omfattning	Texten är ca 900-1400 ord.	Texten är betydligt längre eller kortare än föreskrivet.

Projekt (PRO1)

Den huvudsakliga examinationen sker genom ett projektarbete fokuserat på ett ämne kopplat till hållbar konsumtion. Ni väljer själva gruppindelning (ca 3 personer/grupp). Slutprodukten är en rapport på 10-15 sidor samt en presentation i slutet av november. Mer information om detta, inklusive bedömningsmall, kommer i samband med kursstart och i form av ett projekt-PM som kommer att publiceras i Canvas. Viktiga datum ser du i Tabell 4.

Tabell 4. Viktiga datum för projektarbetet.

Datum	Aktivitet
19 september kl. 12:00	Senast önska gruppindelning och temaområde (via mejl)
V. 38	Får reda på tilldelat temaområde (Canvas)
17 oktober	Lämna första utkast (Canvas)
V.40-42+44-45	Eventuell handledning (bokning via mejl)
24 november	Rapportinlämning (Canvas)
27 resp. 28 november	Redovisning
11 december kl. 18:00	Kompletteringstillfälle vid missad redovisning

Kompletteringar

Vid betyg Fx ges allmänt en (1) möjlighet till komplettering (för respektive uppgift), med en strikt deadline för inlämningen av den kompletterade/kompletterande uppgiften sex (6) veckor (standard för KTH) efter att kravet på komplettering meddelades. Om den kompletterade/kompletterande uppgiften inte lever upp till kraven, alternativt om uppgiften lämnas in efter deadline, omvandlas betyget på det aktuella examinationsmomentet till underkänt (F) och kan höjas till godkänt genom att studenten genomför examinationsmomentet i sin helhet igen i samband med en senare kursomgång.

Närvaro

Ett missat föreläsningsseminarium kan kompletteras genom en skriftlig inlämningsuppgift som ska vara kursansvarig tillhanda senast sex (6) veckor efter att kravet på komplettering meddelades. Observera att komplettering endast behöver göras om du har närvarat vid färre än sju (7) föreläsningsseminarier totalt. *Maximalt två (2) föreläsningsseminarier kan kompletteras.* Har du närvarat vid färre än fem (5) föreläsningsseminarier får du göra om hela examinationsmomentet ifråga i samband med en senare kursomgång.

Inledande reflektioner

En eventuell ofullständig inlämning kompletteras inom sex (6) veckor efter att kravet på komplettering meddelades.

Avslutande reflektion

En eventuell ofullständig inlämning kompletteras inom sex (6) veckor efter att kravet på komplettering meddelades.

Rapport

Varje projektgrupp kommer att få individuell feedback på sin rapport. Om rapporten inte når upp till kraven för godkänt behöver den kompletteras enligt det omdöme och instruktioner som då givits i bedömningsmallen. Den kompletterade rapporten ska laddas upp i Canvas på samma ställe där den första lämnades in och ska vara kursansvarig tillhanda senast sex (6) veckor efter att resultatet delgivits och ni meddelades om att komplettering krävdes. Observera att varje grupp endast har en (1) möjlighet att komplettera en bristfällig rapport (d.v.s. att implementera de ändringar som krävs för att rapporten ska möta kraven för godkänt). Om inte heller den uppdaterade versionen lever upp till kraven för godkänt kommer ingen av gruppmedlemmarna att få godkänt på det aktuella examinationsmomentet utan får göra om arbetet i sin helhet i samband med en senare kursomgång (enligt de instruktioner som gäller den kursomgången).

Redovisning

Frånvaro från eller otillräcklig redovisning medför *muntlig* komplettering (11 december kl. 18:00) på Teknikringen 10B. Du ska vara beredd att presentera er rapport på motsvarande sätt som gjordes vid redovisningen och att diskutera er grupps frågeställningar tillsammans med kursansvarig och eventuella andra närvarande studenter.

Undervisningsspråk

Kursens undervisningsspråk är svenska, men visst förberedelsematerial (kurslitteratur) liksom föreläsningar (endast undantagsvis) på engelska kan förekomma.

Lärplattform

KTH använder lärplattformen Canvas. Här kommer du att hitta uppdaterad information om kursen och göra dina inlämningar. Kom ihåg att registrera dig på kursen i god tid så att du bibehåller tillgången till kursen i Canvas efter webbregistreringsperioden.

KTH-konto

För att få tillgång till de IT-tjänster och system som finns på KTH måste du kvittera ut ditt KTH-konto. Kontot genereras automatiskt efter att du har blivit registrerad på en KTH-kurs (eller ett program). För att få tillgång till ditt konto och lösenord (om du inte redan har det) måste du besöka KTH Entré på Drottning Kristinas väg 4. Mer information om öppettider hittar du på KTH:s hemsida (KTH > Student på KTH > Studievägledare och kanslier > KTH Entré). Kom ihåg att ta med giltig legitimation. Om du inte kan komma till KTH under öppettiderna går det att ordna via mejl enligt instruktionerna du hittar [här](#) (KTH Intranät > IT-Support > Kontakta IT-Support > KTH-konto).

Det är *mycket viktigt* att du kvitterar ut ditt koniton eftersom det är en förutsättning för att du ska kunna **kursregistrera** dig (vilket i sin tur krävs för att kunna få poäng för kursen etc.) och få tillgång till **Canvas** (där allt kursmaterial delas och ni gör era inlämningar). Kom ihåg att kursregistreringen görs mellan den 22 augusti och 2 september!

Kursnämnd och kursutvärdering

Vid starten av kursen kommer två studentrepresentanter (kursnämnd) att utses. Kursnämnden fungerar som en länk mellan studenterna och kursledningen och representanterna kommer att ha två möten med kursansvarig lärare – ett möte ungefär halvvägs igenom kursen för att ge återkoppling kring hur kursen framskrider och ett möte i slutet av kursen för att bidra till kursutvärderingen.

Förutom diskussionerna från mötena med kursnämnden kommer en onlinebaserad skriftlig kursenkät (Learning Experience Questionnaire – LEQ) användas för att inhämta underlag till kursutvärderingen. Har ni synpunkter under kursens gång får ni gärna vända er till kursnämnden eller direkt till kursansvarig.

Funktionsnedsättning

Om du har en funktionsnedsättning kan du få stöd via [Funka](#) (du hittar mer information på KTH:s hemsida > Student på KTH > Stöd och studentliv > Funktionsnedsättning). Vi ber dig även att informera kursansvarig om eventuella specialbehov (Funka informerar ej kursansvarig).

Globala gymnasiet

Globala gymnasiet är en kommunal gymnasieskola med fokus på lärande för hållbar utveckling och vi är mycket glad över att några av deras tredjeårsstudenter kommer att närvara under föreläsningseminarierna!

Schema (preliminärt – se mer information i Canvas)

De flesta föreläsningsseminarier hålls i sal **E32**, Lindstedtsvägen 3, kl. **18:00-ca 20:30**, ibland något längre (*OBS: Ingen akademisk kvart*). Första gången kommer vi att hålla på till ca kl. 21. Eventuella ändringar kommer att meddelas via Canvas.

Observera att schemat (så som presenterat i Tabell 5) kan komma att uppdateras och att föreläsningsteman är preliminära! Se Canvas för den senaste versionen samt för förberedelsematerial och frågeställningar.

Tabell 5. Preliminärt schema.

DATUM	TEMA	FÖRELÄSARE
Ons 4-sep	(O)hållbar konsumtion + kursintroduktion	Annika Carlsson-Kanyama (SEED, KTH)
Ons 11-sep OBS! V33	Mat	Vishal Parekh (SEED, KTH)
Ons 18-sep	Textilier	Malin Wennberg (Mistra Future Fashion)
Ons 25-sep	Vatten	Bo Olofsson (SEED, KTH)
Ons 2-okt	Bebyggelse	Mattias Höjer (SEED, KTH)
Ons 9-okt	Semestrande	Susanna Elfors (bl.a. Tågsemesterbyrån HB), Anna Elofsson (institutionen för rymd-, geo- och miljövetenskap, fysisk resursteori, Chalmers) & Greger Henriksson (SEED, KTH)
Ons 30-okt	IT/Elektronik	Elisabeth Ekener & Greger Henriksson (SEED, KTH)
Ons 6-nov	Att dela	Karin Bradley (Avdelningen för urbana och regionala studier vid institutionen för samhällsplanering och miljö, KTH)
Ons 13-nov	Normer och tillräcklighet (ska bekräftas)	Pernilla Hagbert & Åsa Callmer (Avdelningen för urbana och regionala studier vid institutionen för samhällsplanering och miljö, KTH)
Ons 20-nov	Reserv	
Ons 27-nov / tors 28-nov	Redovisningsseminarier (ni närvarar vid ett av tillfällena - gruppindelning meddelas senare).	

Kurslitteratur (förberedelsematerial)

Kurslitteraturen består av material som föreläsarna väljer ut, främst forskningsartiklar och artiklar eller annan media från samhällsdebatten. Det huvudsakliga materialet är kostnadsfritt och går att ladda ner från kurssidans i **Canvas** i god tid före respektive föreläsningsseminarium. Den rekommenderade läsningen inför den första kursträffen finns även listad nedan, i händelse av att du inte kommer åt Canvas i tid. Utöver läsanvisningarna för varje föreläsning finns även en kompletterande litteraturlista för den som vill fördjupa sig ytterligare.

För att skapa bättre förutsättningar för givande diskussioner, till glädje och nytta både för er och för föreläsarna, ska ni förbereda er genom att läsa (/lyssna/titta på) angivet material inför varje kursträff. I samband med litteraturhänvisningarna listar vi även några **allmänna frågeställningar/ diskussionsfrågor** som knyter an till respektive föreläsningsseminarium. Använd dessa frågor som stöd när ni bearbetar litteraturen och ta gärna stödanteckningar inför kvällens diskussioner. Kom ihåg att ni inför fem olika föreläsningsseminarier ska lämna in en inledande reflektion (se mer detaljer i avsnittet Inlämning: reflektioner (INL1)) med utgångspunkt i förberedelsematerialet för det aktuella tillfället.

Bakgrundläsning

För en allmän introduktion till ämnesområdet rekommenderas att du bekantar dig med innehållet i materialet nedan.

Hållbar utveckling

Under kursens gång kommer vi att utforska olika aspekter av hållbar konsumtion, men det kan vara bra att ha en uppfattning av vad som generellt avses med "hållbarhet" eller "hållbar utveckling". KTH ger en kort beskrivning på sidan nedan. Observera att det även går att besöka undersidorna om ekologisk, social respektive ekonomisk hållbarhet.

- Kungliga Tekniska högskolan, 2017. *Hållbar utveckling*. [online] Tillgänglig via: <<https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktogslista/sustainable-development/hallbar-utveckling-1.350579>> [Hämtad 2018-07-25].

Om du vill gå in djupare rekommenderas följande artiklar som en utgångspunkt (ej obligatorisk läsning):

- Rockström, J. et al., 2009. Planetary boundaries: exploring the safe operating space for humanity. *Ecology and society*, 14(2). [online] Tillgänglig via: <https://pdxscholar.library.pdx.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1063&context=iss_pub> [Hämtad 2018-07-25].
- Weingaertner, C., & Moberg, Å, 2014. Exploring social sustainability: Learning from perspectives on urban development and companies and products. *Sustainable Development*, 22(2), 122-133. [online] Tillgänglig via: <<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/sd.536>> [Hämtad 2018-07-25].

- Jackson, T., 2009. *Prosperity without growth? The transition to a sustainable economy*. [pdf] Routledge. Tillgänglig via: <<https://research-repository.st-andrews.ac.uk/bitstream/handle/10023/2163/sdc-2009-pwg.pdf?sequence=1>> [Hämtad 2018-07-25].
- Loiseau, E., et al., 2016. Green economy and related concepts: An overview. *Journal of cleaner production*, 139, 361-371. Tillgänglig via: <<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652616311490>> [Hämtad 2019-08-01].

Konsumtion

Varför fokuserar vi på just konsumtion? Vissa tenderar att poängtera att privat konsumtion skapar jobb och är en hörnsten i ekonomin (till exempel uppmuntrade USA:s president George W. Bush i slutet av 2006 amerikanerna att ”go shopping more”² för att stötta den amerikanska ekonomin, med liknande uttalanden även efter terrorattackerna 11 september 2001). Samtidigt kan konsumtion kopplas till många olika typer av miljöpåverkan, bland annat den globala uppvärmningen, minskad biologisk mångfald till följd av kemikalieanvändning och ändrad landanvändning, ett linjärt användande av ändliga resurser som metaller, och överanvändning och nedsmutsning av färskvattenresurser. Problemen uppstår längs hela livscykeln – från tillverkning till avfallshantering. Därtill är arbetsförhållandena i många länder där produkterna vi i väst konsumerar produceras bristfälliga eller rent av farliga.

Mer exakt vilken miljöpåverkan respektive social påverkan konsumtionen har beror på vad det är som konsumeras. När det gäller just utsläpp av växthusgaser kan du dock läsa en sammanställning här:

- Naturvårdsverket, 2019. *Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per person och år*. [online] Tillgänglig via: <<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/>> [Hämtad 2019-08-01].

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

De 17 Globala målen för hållbar utveckling (engelska: the Sustainable Development Goals) är en del av FN:s Agenda 2030 och strävar efter att balansera ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet genom att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Även om målen är integrerade och odelbara är mål 12 lite extra intressant i förhållande till den här kursen då det föreskriver att vi måste minska den negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa som uppstår vid produktion och konsumtion. Du kan läsa mer om målen på UNDP:s hemsida globalamalen.se, och specifikt om mål 12 här:

- United Nations Development Programme (UNDP), 2019. *Mål 12: Hållbara konsumtion och produktion*. [online] Tillgänglig via: <<https://www.globalamalen.se/o-globala-malen/mal-12-hallbar-konsumtion-och-produktion/>> [Hämtad 2019-08-01].

² Bush, G. W., 2006. Transkription av nyhetskonferensen tillgänglig t.ex. via *The New York Times* (20 december 2006): <<https://www.nytimes.com/2006/12/20/washington/20text-bush.html>> [Hämtad 2019-08-01].

Generationsmålet

Sveriges riksdag har beslutat att vi, i linje med Brundtlandkommissionens definition av hållbar utveckling, ska lösa våra miljöproblem nu och inte lämna över dem till kommande generationer. Som ett led i detta har Sverige 16 miljö kvalitetsmål och ett så kallat generationsmål. Dessa miljömål är det nationella genomförandet av den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. I det övergripande generationsmålet konstateras bland annat att de konsumtionsrelaterade utsläppen måste minska snabbt:

- Sveriges miljömål, 2019. *Generationsmålet*. [online] Tillgänglig via: <<http://www.sverigemiljomal.se/miljomalen/generationsmalet/>> [Hämtad 2019-08-01].

Regeringens strategi för hållbar konsumtion

Under kursens gång kommer vi att undersöka möjligheterna och förutsättningarna för mer hållbar konsumtion. Här kan du läsa mer om regeringens strategi i detta avseende.

- Regeringskansliet, 2017. *Strategi för hållbar konsumtion*. [pdf] Finansdepartementet. Tillgänglig via: <<https://www.regeringen.se/4a7e12/globalassets/regeringen/dokument/finansdepartementet/pdf/2016/strategi-for-hallbar-konsumtion/strategi-for-hallbar-konsumtion--tillganglighetsanpassad.pdf>> [Hämtad 2019-08-01].

(O)hållbar konsumtion (4/9)

Första kurstillfället gästas vi av Annika Carlsson-Kanyama som kommer att ge oss en översiktlig introduktion till temaområdet (o)hållbar konsumtion och en första inblick i några av dess problem – och kanske några första förslag på lösningar. Inför kvällen ska du börja orientera dig i svensk konsumtion, dess konsekvenser och möjliga vägar framåt genom att läsa ett utdrag ur en rapport från Naturvårdsverket [1] (observera att ni endast förväntas läsa avsnitten *Bakgrund* och *Utmaningar*). För att få en översikt av vilken miljöpåverkan som förknippas med konsumtion kan du särskilt lägga märke till vilka miljö kvalitetsmål som nämns vara kopplade till hållbarhetsmål 12 i Agenda 2030. Vidare illustrerar nyhetsnotisen från SVT [2] hur mycket vi faktiskt överkonsumerar. Läs även en text av kvällens föreläsare som skrevs för över 10 år sedan men som, bortsett från referensen till DVD-spelare, är lika aktuell idag [3] (observera sidhänvisningen).

Förberedelsematerial

1. Naturvårdsverket, 2019. *Temaområde hållbar konsumtion och produktion - En arbetsrapport framtagen inom ramen för den fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålen 2019*. NV-06350-18. [pdf] Stockholm: Naturvårdsverket. S. 10-16
Tillgänglig via: <<https://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/uppdelat-efter-omrade/hallbar-konsumtion-produktion/arbetsrapport-hallbar-konsumtion-och-produktion.pdf>> [Hämtad 2019-08-01].
2. SVT Nyheter. Nu är jordens resurser slut för i år. *SVT Nyheter*. [online] Tillgänglig via: <<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/nu-ar-jordens-resurser-slut-for-i-ar>> [Hämtad 2019-08-02].

3. Carlsson-Kanyama, A., 2007. Kan man vara både rik och miljövänlig?. I: Johansson, B., red. 2007. *Konsumera mera - dyrköpt lycka*. [e-bok] Forskningsrådet Formas. S. 33-45. Tillgänglig via: Forskningsrådet Formas <http://formas.se/PageFiles/3396/konsumera_mera_dyrkopt_lycka.pdf> [Hämtad 2017-09-01].

Frågeställningar

- Vad tänker du när du hör uttrycket ”hållbar konsumtion”?
- Vilka är de viktigaste drivkrafterna bakom en bredare omställning av vår konsumtion? Vilka huvudsakliga hinder finns?
- Vilka aktörer/intressenter är inblandade när vi pratar om svensk privat konsumtion?
- Vad förväntar du dig av kursen? Vad kan du göra för att bidra till att detta uppfylls?

Referenshantering och plagiering

Plagiering innebär att du lämnar in någon annans arbete eller delar av någon annans arbete under ditt eget namn. Detta är givetvis inte tillåtet. KTH ser mycket allvarligt på plagiering likväl som på användning av andra otillåtna metoder eller hjälpmedel i syfte att vinna en fördel (”fusk”).

Ibland beror plagiering på att studenten inte har tillräcklig kunskap kring hur källmaterial ska användas. Kortfattat går källhänvisning och referenshantering ut på att tydliggöra för läsaren (eller lyssnaren/tittaren) varifrån viss information kommer, och huruvida det återges som ett direkt citat (endast för en eller möjligen några meningar där innebörden skulle riskera att gå förlorad vid en omskrivning) eller med studentens egna ord. När du som kursdeltagare skriver texter är det mycket viktigt att du är noga med att ange källor till informationen du presenterar, och att du tydligt anger vad som är dina respektive andras åsikter eller förklaringar. I denna kurs använder vi det så kallade **Harvardsystemet** för att ange referenser. Om du är osäker på vad det innebär kan du hitta länkar till guider i Canvas.

Samtliga inlämnade texter kommer att plagiatkontrolleras med hjälp av det automatiserade textmatchningsverktyget **URKUND**. Vid grundad misstanke om plagiering eller annat fusk är examinator skyldig att anmäla till rektor, som bedömer om ärendet ska tas upp av disciplinnämnden. Nämnden avgör om någon vidare åtgärd ska tas, och kan i så fall besluta att tilldela studenten en varning eller att denne ska stängas av under en bestämd tidsperiod.

Du kan hitta mer information om referenshantering och referenshanteringsverktyg på [KTH Bibliotekets hemsida](#) (KTH > KTH Biblioteket > Skriva & referera). Om du vill läsa mer om plagiering hänvisar vi till KTH-publikationen [Hjälp studenterna att undvika plagiering](#), av Jude Carroll och Carl-Mikael Zetterling (2009).